

Jaro jest zajisté ona chvíle, kdy příroda vlichocuje se i do
 srdcí nejzatvrzelejších. I ti, kdož chodí denně mimo ni
 hluší a slepí, prohlédnou na jaře, byť i jen na okamžiček, 5
 pocítí nějakou radost nebo úlevu, podiví se náhle krásnému
 zázraku. A ti, kdož milují přírodu a vnímají jaro v celé jeho
 hloubce i šíři, kochají se tímto velebným přílivem zeleně,
 květů a zpěvů jako malou splátkou na věčný slib lidského
 štěstí. Neboť na jaře všechny radosti jsou veselejší a všechny 10
 bolesti mírnější; bída narovnává svá shrbená záda a stáří
 vyjasňuje se vzpomínkami.

Jako žena v šestnácti jest i příroda nejmilejší na jaře,
 a to pro její svěžest a čistou veselost. Nepodceňujeme při-
 tom půvabu horoucího léta a prahnoucí vášně zchlazované 15
 v hlubokém lesním stínu, ani půvabu jeseně, trochu per-
 verzního, který k hříčkám lásky poněkud již rafinovaným
 způsobem přiměšuje bolest a nervózní chvat, ani konečně
 studeného půvabu zimy, která obsypávajíc všecko sněhem
 nebo jíním dovede milosrdně přikrytí bílou pohádkou život 20
 nejzpráhlejší a nejzuboženější. Ale mluvíme o „věčném
 jaru“, a nikoli o věčném létu, poněvadž i kdyby mezi nimi
 nebylo žádného jiného rozdílu, již pouhá představa svěží
 a kypící zeleně mladé vítězí u nás.

Na jaře snaží se lidé nejvíce, aby aspoň nepatrný úlomek 25
 přírody urvali a zanesli do města a do příbytku; jarní kvě-
 tiny dovede skoro každý pojmenovati, letních již nikoli.
 Abychom jara nezapomněli, vnášíme drobtý přírody do
 měst a domů. Připomínají nám, co jsme kdysi milovali
 a navždy ztratili, nebo co milujeme, aniž toho dosíci mů- 30
 žeme. Parky a sady, květiny na záhonech, v oknech, na
 balkónech a stolcích, ptáci v budkách, v klecích a voliérách
 — toť příroda měšťáků a otroků, příroda poloumělá a uvěz-
 něná, a přece příroda přinášející tak často útěchu ubohému
 lidskému srdci. 35

Ovšem, víme všichni, že není to vždy láska k přírodě

a touha po ní, jež vězní ptáka v kleci, květinu za oknem. Vedle mnoha jiných úloh mají tyto drobtý přírody i úlohu laciné dekorace, často velmi lhostejné tomu, kdo jimi dekoruje svou existenci — kvůli jiným. A zdá-li se nám
5 někdy ta okolnost, že lidé tak rádi dosud dekorují své bytí v životě i smrti živými produkty přírody, jako znamení úcty k přírodě, nesmíme zapomenouti, jak lidé povšechně na druhé straně jednají s přírodou barbarsky, jak ji zohyzdují a oklešťují, jak ji drancují, tupí a ničí, jak ji
10 moří a — jak ji napodobují z plátna, z vosku, z mýdla, bůhví z čeho všeho!

Pozorujeme-li davy, procházející velkými skleníky botanických zahrad a mimo klece zahrady zoologické nebo
zvěřince, seznáme, jak odcizena je většina lidí přírodě.
15 Neboť zájem, jež u nich vzbuzují poměrně stejně klece s opicemi jako voliéry s domácími ptáky, není projevem lásky, nýbrž zvědavosti, která pozoruje neznámý život spíše s údivem než s pochopením.

Zvědavost jest ovšem i u těch, kteří přírodu chápou a milují. Jedni chtějí vědecky proniknouti všecky její taje; druzí
20 chtějí ji aspoň důvěrně znáti jako milenku. Vždyť nikde není vedle celku tak mohutného každý sebemenší detail tak zajímavý. O kolik hlubokých a krásných poznatků obohatili se lidé pozorováním včel a mravenců. Knihy byly
25 o tom napsány a tyto knihy jsou sladké a zdravé jako hrozny a jablka. A co vše spatřili lidé ozbrojení mikroskopem!

Pro zbožné laiky, pro ty, kterým stačí rozuměti hlasům ptáků a lesů, kteří s otcovským pohledem pozorují své včely, kteří před mravenčím hnízdem myslí na sociální utopie,
30 pro ty prostě, jimž příroda je částí jejich bytí, pro ty zejména byl, jak se zdá, vždy zvláště přitažlivým a vábným poloutajený život u tiché vody i pod její hladinou. Především drobná jezírka a tůně s průzračnou vodou, se žlutými kosatci na pokraji a s bílými lekníny a žlutými stulíky uprostřed.
35 Co jest kde v přírodě s poezií delikátnější, křehčí a něžnější?

Jděte třeba k polabským tůním. Jaká rozkoš v krásný den pod několika stromy uprostřed luk pozorovati v křišťálové vodě hluboko u dna hejno okounů! Nebo kropenatého

dravečka, štičku zcela drobounkou, která v malé zarostlé struze vyplovala na polopotopený vejčitý list a hřeje se spokojeně v slunečních paprscích! Při trošce opatrnosti do dlaní ji chytnete, tak je omámena štěstím a pohodou.

Nezkalený vodní život je tak zvláštní pro nás, kteří žijeme ve vzduchu, a tak krásný zejména pro ty, kteří se dusí ve smrdutém mraku městské atmosféry. Tož nebylo malým dobrodiním pro lidi, když jim bylo pomalu umožněno právě tento život — a právě tento život nejlépe — přenést do pokoje. Jezírko do sklenice!

Jmenuje se to jak známo akvárium, a je to za jistých okolností malý zázrak. Do čtyřech skleněných stěn, jen když nejsou příliš těsné, můžeme umístiti zlomek sladké přírody, která, dáme-li jí trochu slunce a vzduchu, vyniká nade všechny způsoby přírody přenesené do příbytku svou přirozeností, svěžestí a zajímavostí. To už není ani vězení; to je skoro volná příroda en miniature.

Ovšem akvárium, to není těsná láhev s línými „zlatými rybičkami“, které se krmí „mravenčími vajíčky“ a jimž se dává denně čerstvá voda.

Kus domácí nebo exotické vodní přírody, jež přenášíme do skleněné nádržky, musí být úplný a logický, má-li nám působiti pravou radost: uprostřed zeleně ve stálé vodě musí žít vodní tvorové jako doma, jako v malé tůni české roviny nebo japonského ostrova. Správný poměr vody k rostlinstvu a živočichům je *conditio sine qua non*, je záruka zdatu; ostatek vykoná za nás ranní slunce a přiměřená potrava, s kterou se neplýtvá. Několik centimetrů písčité nebo rašelinné země, přes ni vrstva nepropraného a pak vrstva propraného písku, toť dno, do něhož zasadíme přiměřený počet rostlin; rybek chováme jen tolik, aby na každou přišly aspoň dva litry vody. Není-li ničeho mnoho ani ničeho málo, musí náš malý svět za skleněnými stěnami utěšeně růsti, kvésti, prospívat. O podrobnostech ostatně poučují laciné knížky, jichž zejména Němci, lidé důkladní, mají spoustu.

Správně zařízené a umístěné akvárium vyhovuje všem, kdož chtějí mít doma kousek přírody: je skutečnou pří-

rodou, do níž nahlížíme však jako do jiného světa, je jasnou ozdobou příbytku, je zřídlem intimní zábavy a nejednoho poučení. Posiluje lásku těch, kdož přírodu milují; nakloňuje přírodě znova ty, kdož se jí odcizili.

5 Velké společenské akvárium hodí se nejlépe pro lidi ma-
jetnější, kteří se chtějí jím baviti. Zařízeno jako domácí
tůň může se státi nejvkusnějším divadlem rozmarných
epizod. Hladinu pokrývají listy menšího leknínu nebo stu-
líku, chomáče trhutky, koberce různých okřehků. Nad hla-
10 dinu vynášejí špičaté listy žabník, šmel a šípatka; pod hla-
dinou rostou zdrojůvky, rdesty, kročeně, stolítky a růžkatce.
V tuto různě odstíněnou zeleň můžeme nasaditi skoro
všecky druhy domácích rybek, hlavně máme-li dobrý vodo-
trysk, jenž poháněn elektrickým motorkem pracuje ve dne
15 v noci. Dbáme jen, aby rybky byly k sobě v přiměřené
velikosti, to jest aby všecka čeládka dravá a příliš divoká
reprezentována byla exempláři co nejmenšími a pokojná
stvoření byla poněkud větší. Snesou-li naše čivy trochu toho
boje o život, nasadíme do nádrže ještě větší počet zcela
20 drobných běliček, jelců a střevlí, jež se drží pohromadě
a podnikají v hejnu procházky po celém akváriu, jsouce tu
a tam předmětem zdařilých útoků našich dravců, z nichž
zejména okoun (měří-li tři centimetry, jest již dosti veliký)
libuje si v lupičských výpravách. Jakmile rybky zvyknou si
25 na nový domov a k oknu obrácenou stěnu akvária povlék-
nou drobné řasy jemně zeleným závojem, jenž dodává celku
jednotný tón, můžeme před takto upraveným jevištěm pro-
seděti celé hodiny na své židli.

Tato domácí příroda ztrácí v zimě ovšem svou bujnost,
30 svěžest a lesk. Chceme-li tomu zabrániti a můžeme-li
v pokoji, kde akvárium stojí, udržovat po celou zimu při-
měřenou teplotu, vysázíme nádržku rostlinstvem exotíc-
kým, jež dodává zejména příroda japonská. Pak vodní
naše krajinka zelená se po celý rok.

35 Máme k tomu cíli kosatce, jež kvetou pestře jako orchi-
deje, obrovské šípatky, vzácnou kaprad', neurčenou dosud
colocasii s velikými, nádherně sametovými listy, vděčný
druh šídlatky s vlasý přes metr dlouhými, miniaturní

stulík s listy průsvitnými a jemně zelenými, různé doušky, kročeně, chebule, šáchory a populární již zakrutichu (*vallisneria spiralis*), která nechybívá v žádné nádržce.

Udržujeme-li vodu v akváriu přiměřeně teplou pro exotické rostliny, pak jest ovšem konec s většinou rybích dravečků domácích i cizích, kteří milují chladnou vodu, a jest nám poohlédnouti se i po exotických rybkách, z nichž rájovec, jenž se dá ochočiti jako kotě, jest již rovněž značně populární.

Tropické rybky množí se však většinou v dobrých akváriích. A proto ten, kdo chce pozorovati i tuto nejzajímavější kapitolu vodního života, musí jíti dále, než kam sahají možnosti společenského akvária pro zábavu. Musí se zařídit na chov, který se někdy vyplácí, ale vyžaduje řadu menších nádob, dosti péče a různých vědomostí.

To jest však již jiná kapitola, v níž ostatně dalo by se vyprávěti mnoho věcí ještě krásnějších. Ale k chovu rybek musí každý dospěti sám, pomalu, skrze zkušenosti s akváriem společenským.

Nejen však ve veliká, poměrně drahá akvária společenská, ba často lépe a snadněji než v tato možno vkouzlití rozkošný vodní život i do menších nádržek, jakými jsou například čtyřhranné sklenice akumulátorové, jež se teď hojně prodávají.

Jakou ozdobou mého pokoje bývala kdysi malá, asi dvacet centimetrů měřící štička, kterou jsem usadil v podobné nádobě, kde bylo na dně jen trochu čistého písku a pěkný keřík tmavozelené zdrojůvky! Měl jsem to zvíře raději než svou nejmilejší černou kočku. Stála stále na jednom místě uprostřed nádoby, zachvívajíc rychle a nervózně několika ploutvičkami a mrskajíc někdy hnědým okem po nezvyklém zjevu. Krmil jsem ji živými žížalami, jež mi rvala z prstů.

Měl jsem to zvíře raději než svou nejmilejší černou kočku...